

Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000161117
Datum:	8 november 2023
Opsteller:	S. Lekili
Portefeuillehouder:	Wethouder M.E. Companjen
Onderwerp:	Eenmalige energietoeslag 2023

Het college van B&W besluit:

1. De beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023 Harderwijk vast te stellen;
2. De eenmalige energietoeslag 2023 voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum te dekken uit de financiële middelen die het Rijk bij de decembercirculaire 2023 ter beschikking gaat stellen;
3. De gemeenteraad voor te stellen:
 - a. Het budget te verhogen met €175.000,- voor het verstrekken van een energietoeslag voor de huishoudens met een inkomen tussen de 120 en 130% van het sociaal minimum voor 2023;
 - b. Een budget beschikbaar te stellen voor de uitvoeringskosten van de energietoeslag met € 72.000,- voor 2023;
 - c. Dit te dekken uit de reserve sociaal domein;
 - d. De financiële consequenties te verwerken in een begrotingswijziging.

Inleiding

Aanleiding

Net als in 2022 heeft het Rijk besloten om inwoners met een laag inkomen te helpen met het betalen van de energielasten en aan gemeenten gevraagd een energietoeslag uit te keren. De energietoeslag 2023 is wederom een vorm van categoriale bijzondere bijstand. De hiervoor noodzakelijke wetwijziging van de Participatiewet heeft lang op zich laten wachten (vooral door de vraag of studenten tot de doelgroep van de energietoeslag behoren), waardoor gemeenten de energietoeslag voor 2023 niet eerder hebben kunnen uitvoeren. Inmiddels is de wetwijziging per ingang van 7 oktober 2023 in werking getreden.

De regeling van de eenmalige energietoeslag 2023 is een generieke regeling. Categoriale bijzondere bijstand betekent namelijk dat inwoners die binnen de doelgroep vallen per definitie recht hebben op de toeslag en niet hoeven aan te tonen dat ze ook daadwerkelijk hogere energielasten hebben. Hiervoor is gekozen vanwege de uitvoerbaarheid. Daarnaast is bij categoriale bijzondere bijstand ambtshalve verstrekking mogelijk. Dit maakt het mogelijk om alle huishoudens die in 2022 de energietoeslag hebben ontvangen de toeslag in 2023 ambtshalve uit te keren, mits de omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het recht op de energietoeslag niet zijn veranderd.

De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de energietoeslag 2023 laten we ongewijzigd ten opzichte van de voorwaarden voor de energietoeslag van 2022. Ook is er geen vermogenstoets. De hoogte van de energietoeslag 2023 bedraagt € 800,- voor inwoners met een inkomen onder de 120% van het sociaal minimum.

Daarnaast wordt aan de raad voorgesteld om inwoners met een inkomen tussen de 120 en 130% van het sociaal minimum opnieuw een energietoeslag te verstrekken. Voor deze groep inwoners wordt een glijdende schaal in de hoogte van de energietoeslag en de hoogte van de inkomensgrens toegepast. Hierdoor komt de energietoeslag 2023 er als volgt uit te zien ten opzichte van de energietoeslag 2022:

Inkomen	Harderwijk 2022	Harderwijk 2023	Totaal energietoeslag 2022 en 2023
Tot 120%	€1800,- *	€ 800,-	€ 2600,-
120 - 123%	€ 900,-	€ 600,-	€ 1500,-
123 - 126%	€ 600,-	€ 400,-	€ 1000,-
126 - 130%	€ 300,-	€ 200,-	€ 500,-

* De energietoeslag 2022, die aanvankelijk 800 euro was, is twee keer verhoogd door het Rijk, elk met een bedrag van 500 euro.

Uitsluitingsgronden

De wetgever heeft voor de energietoeslag 2023 drie groepen uitgesloten van het recht, namelijk jongeren van 18, 19 en 20 jaar (ouders zijn financieel verantwoordelijk), studenten die in aanmerking komen voor studiefinanciering (studenten krijgen recht op een aparte toeslag van € 400,00 via DUO) en inwoners die in de gemeentelijke basisadministratie enkel staan ingeschreven met een briefadres (deze groep heeft geen energielasten).

Inlichtingenbureau

Het Inlichtingenbureau biedt gemeenten dit jaar een handige en efficiënte manier aan om ambtshalve de energietoeslag te verstrekken. Door gegevens aan te leveren van inwoners die vorig jaar recht hadden op de energietoeslag, kan het Inlichtingenbureau een inkomenstoets uitvoeren. Dit vermindert de administratieve lasten en zorgt voor een gestandaardiseerde toekenning van de toeslag aan de juiste doelgroep.

Kader

De Participatiewet

Alternatieven

1. Huishoudens met een inkomen tussen de 120 en 130% geen energietoeslag verstrekken.
2. Geen glijdende schaal, maar de hoogte van de energietoeslag uniformeren zoals voor de doelgroep tot 120%.

Beoogd effect

Het compenseren van de gestegen energiekosten en voorkomen van financiële problemen bij inwoners met een laag inkomen.

Argumenten

1. In de beleidsregels eenmalige energietoeslag werken we de bevoegdheid om de energietoeslag 2023 te verlenen nader uit.

Het Rijk wil mensen met een laag inkomen ondersteuning bieden bij het betalen van de fors gestegen energielasten en heeft hiertoe de eenmalige energietoeslag 2023 in de vorm van categoriale bijzondere bijstand ontwikkeld. De gemeente heeft ten aanzien van veel punten (hoogte toeslag, bepalen doelgroep, wel of niet een vermogenstoets) beleidsvrijheid. We kiezen ervoor om deze beleidsvrijheid grotendeels op dezelfde manier in te vullen als voor de energietoeslag 2022. Enkel de hoogte van de energietoeslag wijkt af van vorig jaar. De vaststelling van de beleidsregels richt zich momenteel op een doelgroep tot 120% van het sociaal minimum. Indien de raad besluit om de inkomensgrens te verhogen naar 130%, dan zullen de beleidsregels worden herzien door het college, zodat ook deze groep inwoners in aanmerking gaan komen.

2. Een grote groep inwoners ontvangt de energietoeslag ambtshalve.

Huishoudens die over 2022 recht hadden op de energietoeslag, ontvangen ambtshalve de energietoeslag 2023 zonder dat er een aanvraag nodig is. Mits het inkomen is onveranderd na controle bij het inlichtingenbureau. Hetzelfde geldt voor inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en AIO.

- 3. Vanwege de gestegen energiekosten hebben veel huishoudens met een laag inkomen moeite om de energierekening te betalen.*

Door de inkomensgrens te verhogen worden meer huishoudens in Harderwijk gecompenseerd in de gestegen energiekosten.

- 4. Om de inkomensgrens voor de energietoeslag 2023 te verhogen van 120 naar 130% van het sociaal minimum is een aanvullend budget van €247.000,- nodig.*

Het Rijk voorziet enkel in financiële middelen voor inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Als de energietoeslag van 2023 beschikbaar wordt gesteld voor een grotere groep inwoners, zullen de extra kosten voor rekening van de gemeente komen.

Omgevingswet

Niet van toepassing

Financiën

De gemeente Harderwijk gaat voor de Eenmalige Energietoeslag 2023 € 1.863.887,- via de decembercirculaire 2023 van het gemeentefonds ontvangen. Dit bedrag is bestemd voor de huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Aangezien tevens wordt voorgelegd aan de raad om de inkomensgrens te verhogen naar 130%, is een aanvullende dekking nodig waarin het Rijk niet voorziet.

Gebaseerd op CBS-gegevens wordt geschat dat er respectievelijk 500 huishoudens zijn in Harderwijk met een inkomen tussen 120% en 130% van het wettelijk sociaal minimum. Aangezien er over de energietoeslag 2022 middelen overbleven vanwege een niet-100% bereik, wordt nu uitgegaan van 70% van de CBS-cijfers. Om deze 350 huishoudens een energietoeslag uit te betalen is er een bedrag van € 175.000 benodigd.

Naast de uit te betalen bedragen energietoeslag aan huishoudens zijn er ook uitvoeringskosten benodigd voor inzet van extra implementatie- en personeelskosten. De geschatte kosten aan uitvoeringskosten bedragen € 72.000 De totale kosten bedragen hierdoor naar verwachting €247.000.

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om een aanvullend budget beschikbaar te stellen van € 247.000,- en dit te dekken uit de reserve sociaal domein. Zoals in de tweede tussentijdse rapportage 2023 is gemeld wordt er voor de aanvullende energietoeslag 2022 minder onttrokken aan de reserve sociaal domein. Het benodigde bedrag voor 2023 van € 247.000 kan daarom uit de reserve sociaal domein gedekt worden.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Communicatie

Na besluitvorming college en raad worden inwoners via de gemeentelijke websites en de website van onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht geïnformeerd over welke regelingen voor energietoeslag en minima er zijn. Daarnaast zal via de reguliere communicatiekanalen en maatschappelijk middenveld bekendheid worden gegeven aan de regeling.

Uitvoering

Na vaststelling van deze beleidsregels (voor de doelgroep tot 120%) verstrekken we zo snel mogelijk aan alle huishoudens die over 2022 de energietoeslag hebben ontvangen -en na een speciaal hiervoor ontwikkelde controle bij het Inlichtingenbureau of het inkomen niet is veranderd- ambtshalve de energietoeslag voor 2023.

Iedereen die de toeslag niet ambtshalve krijgt, maar wel in aanmerking denkt te komen voor de energietoeslag, kan zo snel mogelijk daarna een aanvraag doen (waarschijnlijk 1 februari 2024). Het aanvragen van de energietoeslag kan tot uiterlijk 30 juni 2024. Bij wet is bepaald dat de gemeente de energietoeslag 2023 tot 1 september 2024 kan uitbetalen.

Indien de raad besluit om de inkomensgrens te verhogen naar 130% zal ook voor deze groep huishoudens het mogelijk worden gemaakt om een aanvraag in te dienen.

Evaluatie

Conform P&C cyclus

Bijlagen

1. Beleidsregels Eenmalige Energietoeslag 2023 Harderwijk
2. Concept Raadsbesluit Eenmalige Energietoeslag 2023
3. Motie 'Energietoeslag 2.0' Gemeente Harderwijk;